

ŽELEZAR

GLASILO KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, 8. SEPTEMBRA 1962

ŠTEVILKA 36/IV

Uspela seja DS EE šamortarne

17 delavcev manj

Delavski svet šamortarne je imel pred kratkim redno sejo, na kateri so razpravljali o proizvodni problematiki v juliju, operativnem načrtu za september in o znižanju normativa delavcev.

Razprava o analizi stroškov, po kateri so proizvodni stroški večji za 9,54 din na tono, je bila zelo živahna. Stroški so večji pri vložku za 275 din na tono, pri rednem vzdrževanju in uslugah centralnih delavnic za 175 din na tono, nižji pa so pri ostalih uslugah in je izjema le OTK, katerega obremenitve so večje za 48 din na tono. Cenejše pa so tudi usluge energijskih obratov in sicer za 128 din na tono.

Posebno pozornost so v razpravi posvetili znižanju normativa delavcev. Ugotovili so, da zaradi boljše organizacije dela, boljših de-

lovnih pogojev zaradi majhnih izboljšav, ni več potrebno toliko delavcev, kot jih predvideva stari normativ. Vse to in uspešno reševanje drugih problemov ter izredno povečanje storilnosti je vplivalo na sklep DS EE šamortarne, da znižajo normativ za 17 delavcev. Tako je sedanjí normativ res odraz realnih potreb obrata, ki posveča obratnim problemom vso pozornost.

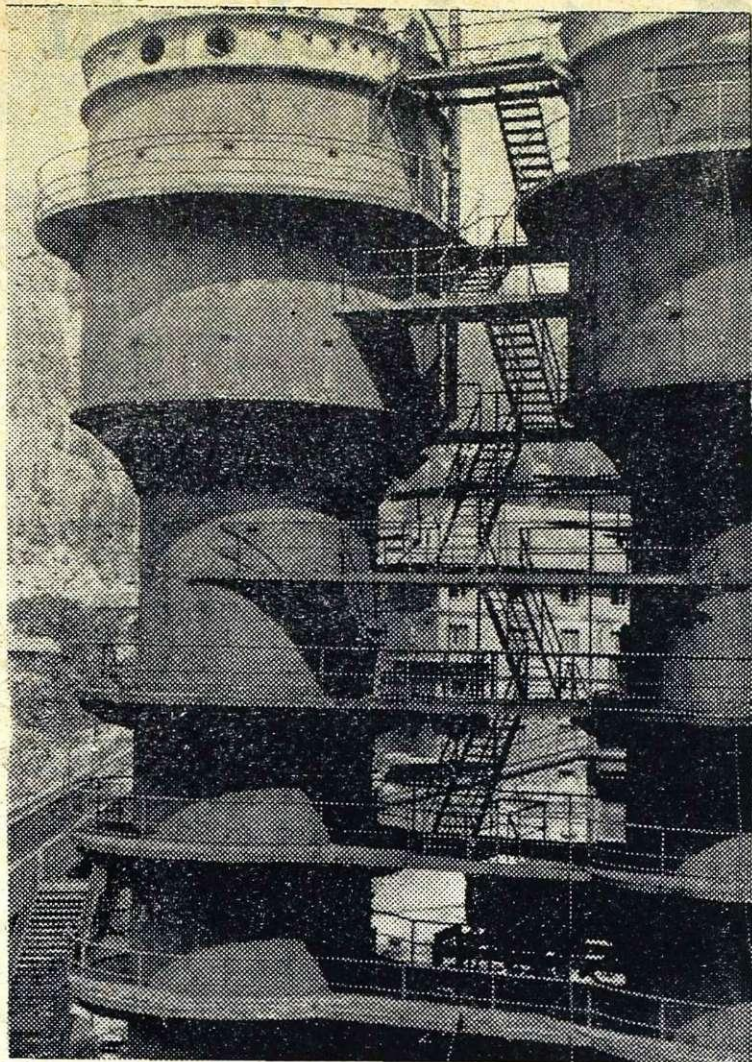
V zadnjem času šamortarna od jeklarne ne prejema skoraj nič odpadne opeke, poraba le-te pa se je povečala. Zato predlagajo jeklarni, naj vso odpadno opeko odpremi v šamortarno, kjer jo bodo pregledali in odbrali ter uporabno količino plačali po 7 din za kg.

Sklenili so tudi, da bodo nagradili skladiščnika ročnega skladišča, ki ima po ugotovitvi centralne inventurne

komisije zelo dobro urejeno skladišče in je pri delu zelo vesten — z 2.500 dinarji.

V razpravi o sedanjem premijskem sistemu so ugotovili, da ne odgovarja več in ker so tudi vzdrževalci izrazili željo, da bi se ponovno vključili v premijsko osnovo, je delavski svet EE določil komisijo, ki bo premijski sistem pregledala in prilagodila obstoječim razmeram, obenem pa obravnavala tudi željo vzdrževalcev.

Stana Roman

Gradnja plinskih čistilcev gre h koncu. Več o tem berite v članku, ki ga objavljamo v današnji številki

Novi čistilci plavžnega plina bodo kmalu dograjeni

Vprašanje čiščenja in racije 52.000³ Nm³ visokopečnega plina na uro pri stopnji pod 0,02 gr. prahu na Nm³. Tako bo rešeno vprašanje čiščenja in izgub plina, kar bo zelo podaljšalo tudi življenjsko dobo obzidave kavperjev (ogrevalcev zraka), vplivalo na večji prihranek kaksa in s tem na znižanje proizvodnih stroškov za surovo železo.

K sistemu novih stolpnih plinskih čistilcev spadata tudi bazena sistema Dorr za čiš-

čenje in regeneracijo odpadnih vod plinskih čistilcev na desnem bregu Save nasproti visokih peči št. 2. Dokončno bosta zgrajena, ko bo prispe- la še ostala oprema s Poljske.

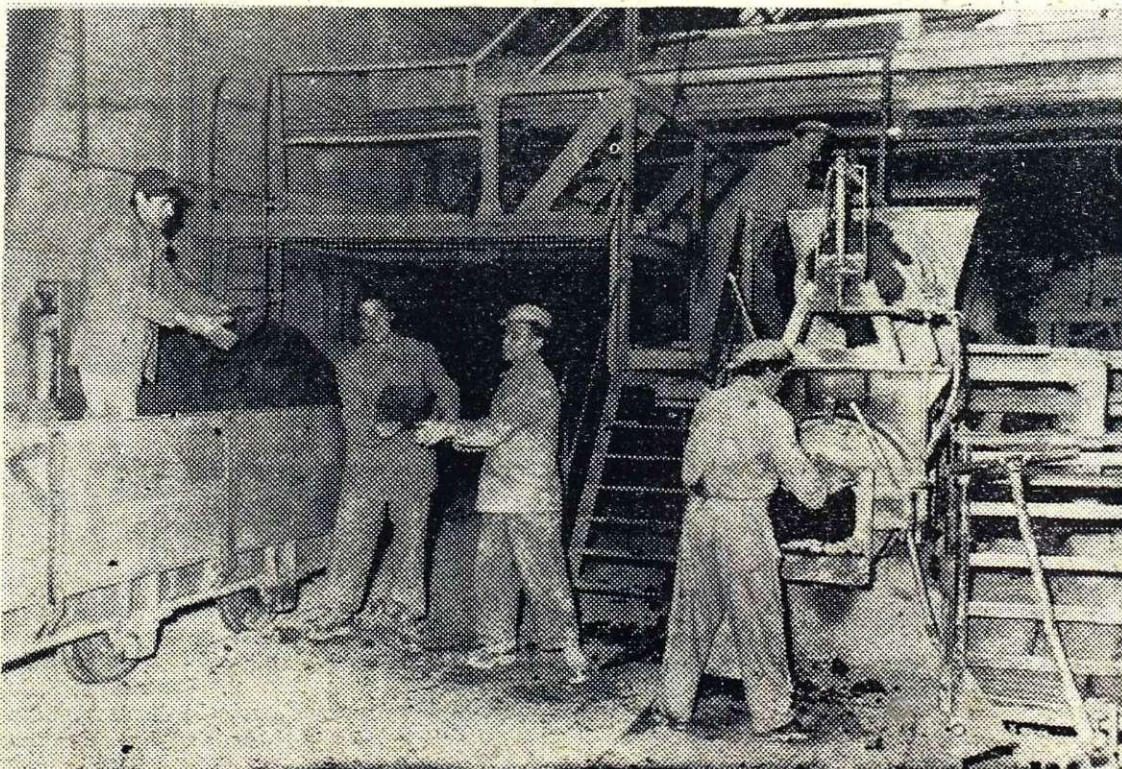
Celotno montažo plinskih čistilcev opravlja podjetje Hidromontaža iz Maribora. Prepričani smo, da bodo dela opravili v dogovorjenem roku in bo lahko celotna naprava začela obratovati pravočasno. V začetku novembra, ko bo montaža v zaključni fazi, naš bo obiskal poljski strokovnjak za take naprave, inž. Domansky, ki nam bo pomagal napravo pagnati. Z novimi čistilci bomo izboljšali delovne pogoje tam zaposlenih ljudi in zmanjšali količino prahu v ozračju nad Jesenicami. Globočnik

Pot za viličarje

Ob uvedbi razkladanja opeke z viličarji se je obseg fizičnega dela močno zmanjšal. Ker pa skladišče opeke na rudnem dvoru ni bilo grajeno za delo z viličarji, je bilo težavno priti tja z njimi. Najprej so viličarja na železniški postaji naložili na kamion in ga tako prepeljali k skladišču opeke. Tako je po veliki izgubi časa in tudi stroškov lahko šele iz kamiona takorekoč »zlezel« v skladišče. Da bi bil možen direkten dostop, so delavci prometnega oddelka odstranili eno polje tira, delavci

transportnega oddelka pa z nasipa navozili odpadno gradivo in zgradili dostopno cesto. S tem je delo z viličarji na tem mestu zelo poenostavljeno in urejeno.

Branko Blenkuš

Iz naše šamortarne

Rekordna proizvodnja

V avgustu je pocinkovalnica v žičarni dosegla velik uspeh, saj so pocinkali 747 ton žice. To je za 46% več, kot znaša povprečje mesečno od julija lani do julija letos, oziroma odkar obratuje nova pocinkovalna proga. Na uspeh pocinkovalnice je lahko ponosen ves kolektiv ekonomske enote, vsem sodelavcem iz pocinkovalnice pa iskreno čestitamo in jim želimo tudi v bodoče še mnogo uspehov.

Nov avans

Jugoslovanska investicijska banka je dne 22. avgusta odobrila našemu podjetju avans v višini 1 milijarde dinarjev. Tako bo omogočeno, da bomo lahko nadaljevali z deli v septembru. Zvedeli smo tudi, da je bilo izdano soglasje investicijske banke za sklenitev pogodbe za nabavo elektropeči pri firmi ASEA na Švedskem. Podrobneje o gradbenih delih na Belškem polju ter o novi elektropeči, ki jo bomo dobili na Švedskem, bomo poročali v naši prihodnji številki.

Cesta k obratu »Izolirke«

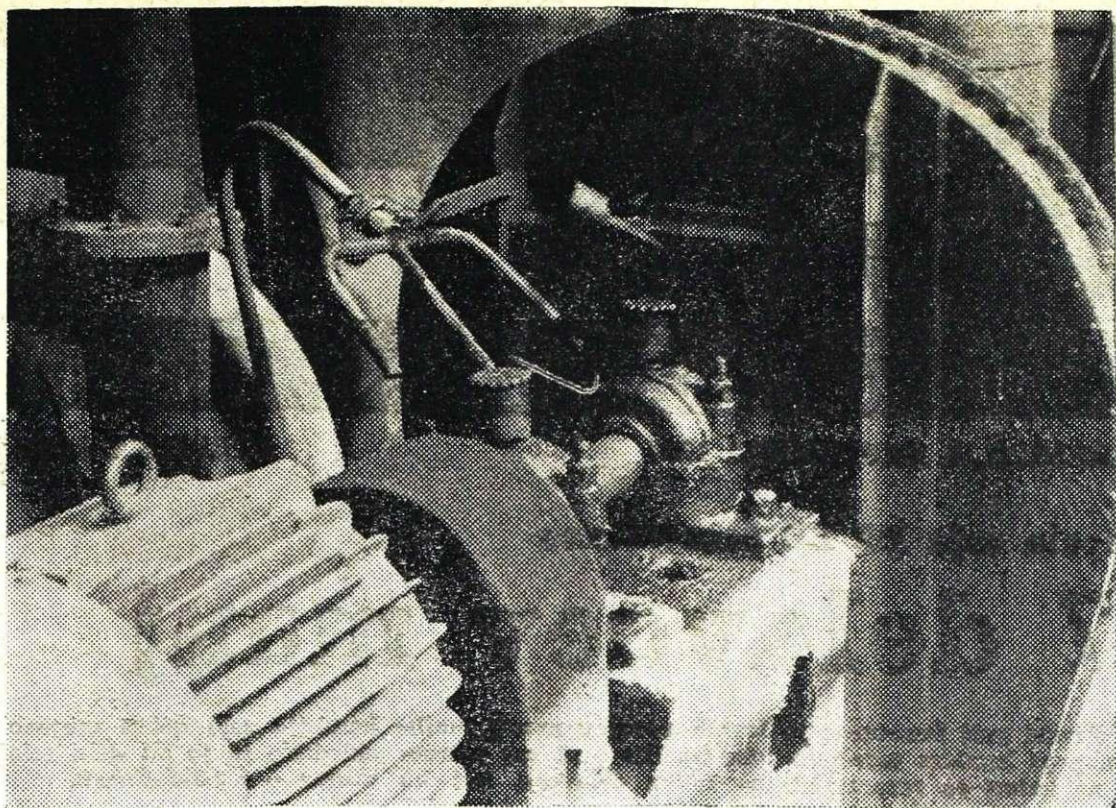
Podjetje »Izolirka«, ki ima svoj obrat ob savski strugi poleg plavžev, je imelo ne-nehne težave z dovozom premoga in odvozom izdelka - izolirne volne. Premog so morali prekladati s tovornih avtomobilov v ozkotirne vagonne - »ladje« in ga tako dovažati do obrata. Tudi izo-

Na Blejski Dobravi so praznovali

Praznovanje krajevnega praznika na Blejski Dobravi je sestavni del občin praznovanj pomembnih zgodovinskih dogodkov iz NOB in hkrati uspehov povojne socialistične izgradnje. Napredni vaščani Blejske Dobreve so že v prvih dneh boja proti okupatorju vstopili v partizanske vrste in so sodelovali že leta 1941 v prvih akcijah Cankarjevega bataljona, ki je deloval na Mežakli pod vodstvom narodnega heroja Jožeta Gregorčiča. Krajevni praznik praznujejo vsako leto ob obletnici miniranja daljnovodnega stolpa na Lipcah.

Obsežen program, ki ga je pripravil krajevni odbor SZDL, se je odvijal od 27. avgusta do 2. septembra. V tem času je bilo več kulturno-prosvetnih in športnih prireditev. Tako je bila v osnovni šoli razstava Ljudske tehnike, gasivci pa so imeli nočne vaje, ob zaključku katerih je bil taborni ogenj s programom. Mladi ljudje z Blejske Dobreve so se tudi pomerili s Hruščani v odbojki, namiznem tenisu in drugih disciplinah. Posebno pomembna za Dobravo pa je bila prostovoljna delovna akcija za ureditev otroškega igrišča, ki so ga v nedeljo, 2. septembra dopoldne izročili namenu. Na zaključni dan je bila tudi žalna kome-moracija pred spomenikom padlim, za zaključek pa so priredili na telovadšču TVD Partizan prosto zabavo.

lirno volno so na tak način odvažali ter so se vreče ob padanju z voz večkrat poškodovale. Da ne bi bilo nepotrebnega prekladanja, je bilo sklenjeno, da začasno uredijo ob žični valjarni dovozno pot k obratu. Delavci prometnega oddelka so zato prestavili ozkotirno progo, ki je sedaj bolj ravna in preglednejša. Premog bodo v bodoče vskladiščili v sedanje skladišče peska jeklolivarne, zato pa bo podjetje »Izolirka« zgradilo enakovredno skladišče na za livarno bolj prikladnem mestu. Po dograditvi skladišča pa bodo delavci obrata plinske in vodne energije predstavili tudi rezervne vodne cevi. Nova cesta bo koristno služila tudi za potrebe naših notranjih prevozov.

V velikih primerih uporabljajo stisnjen zrak tudi za hlajenje raznih ležajev pri motorjih

»KAJ JE Z ZRAKOM?«

Taka in podobna vprašanja dobivajo po telefonu ali ustmeno strojniki kompresorjev, mojstri in tako dalje do tehničnega direktorja. Ker je zaradi tega nesrečnega zraka (mislim komprimiran zrak, o katerem bo tudi ves čas govora) zadnje čase precej govoric, bom v naslednjih vrstah skušal odgovoriti na zgornje vprašanje.

Kakor vemo, so poleg drugih agregatov, ki jih poslužujejo strojniki »plinske in vodne energije«, tudi zračni kompresorji, ki so montirani na Jesenicah v dveh kompresorskih postajah in sicer: trije s skupno nominalno kapaciteto 148 m³/min. v Hrenovici in en kompresor z 42 m³/min. v martinarni. Vsi ti kompresorji pošiljajo zrak po cevovodih do potrošnika. Tudi za potrebe valjarn imamo na Javorniku tri kompresorje z nominalno kapaciteto 81 m³/min., montirane pri generatorjih, 1 kompresor s kapaciteto 21 m³/min.

pa v valjarni 2400. Tudi ti kompresorji dajejo zrak v skupno mrežo, z izjemo kompresorja v valjarni 2400, ki lahko po potrebi obratuje samo za valjarno 2400.

Za pravilno delovanje in racionalno izkoriščanje kapacitet kompresorjev so odgovorni strojniki. Za pravilno porazdeljevanje pa dispečerji in mojstri ter vsi navzgor po lestevici, če je bila sila. Ta sila se je zadnje čase večkrat pokazala, ker je kljub obratovanju vseh kompresorjev zraka primanjkovalo. Za nas bi bil odgovor v takem primeru zelo

enostaven: »Kompresorjev je premalo - saj vsi obratujejo!«

Ker pa je naša dolžnost, da proizvedeni zrak tudi pravilno porazdelimo (kolikor ga je pač na razpolago), se v takem primeru začne pravi lov in skakanje. Treba je zapreti zrak vsem tistim potrošnikom, ki brez zraka prav tako lahko obratujejo. Zapiramo ga gradbenim podjetjem, vzdrževalnim obratom, »Izolirki« itd., vse z istim ciljem, da bo ja omogočeno normalno obratovanje martinarni, visokim pečem in drugim proizvodnim obratom, katerih proizvodnja je poleg drugih faktorjev odvisna tudi od zadostne količine komprimiranega zraka.

Pri tem pa odkrivamo kaj čudne reči. S komprimiranim zrakom pometajo prah s streh, čistijo zaprašene obleke, sušijo oprane obleke, hladijo elektromotorje in ležaje raznih strojev, čistijo žerjave, hladijo kare, cevi s komprimiranim zrakom so speljane v dimnike in opravljajo funkcijo injektorja, z zrakom hladijo olje v kalilnih banjah in kot krona vsega pa je pihanje zraka v pisarno v vročih dneh. Če pripomnim še to, da ostanejo ventili po končanem delu odprti in da ventile, spojke in gumijaste cevi puščajo na vseh koncih po vsej tovarni, potem nam postane jasno »kaj je z zrakom!«.

Ko naši organi zapirajo ventile in opozarjajo na pomanjkljivosti, naletijo večkrat na gluha ušesa, ali pa ko odidejo iz prizadetega obrata, ventile za pihanje ali sušenje zopet odprejo in delo teče naprej. Seveda je bila za nas oz. celo tovarno taka akcija brez uspeha. Ker pa je bilo v zadnjem času več takih akcij neuspešnih, smo dobili od direkcije nalogo, da

takim obratom zaračunamo potrošnjo zraka petkratno.

Preden povem o uspehu te »akcije«, naj omenim, da zrak zaračunavamo nekaterim obratom po ključu z ozirom na njihovo proizvodnjo, drugim pa nekako po občutku. Priznam, da to ni točno, vendar se pri tem toliko časa, dokler ne bodo obrati opremljeni s števci, ne da nič pomagati.

Ta »denarna akcija« pa je naenkrat povzročila dvoje:

1. En kompresor v Hrenovici je takoj začel počivati in zraka je bilo še vedno dovolj, na žalost samo za kakšen teden, potem pa smo zopet zavozili na stari tir, po katerem bomo vozili najbrž toliko časa, da pridejo zopet v podpis mesečni obračuni in z njim petkratno zaračunavanje.

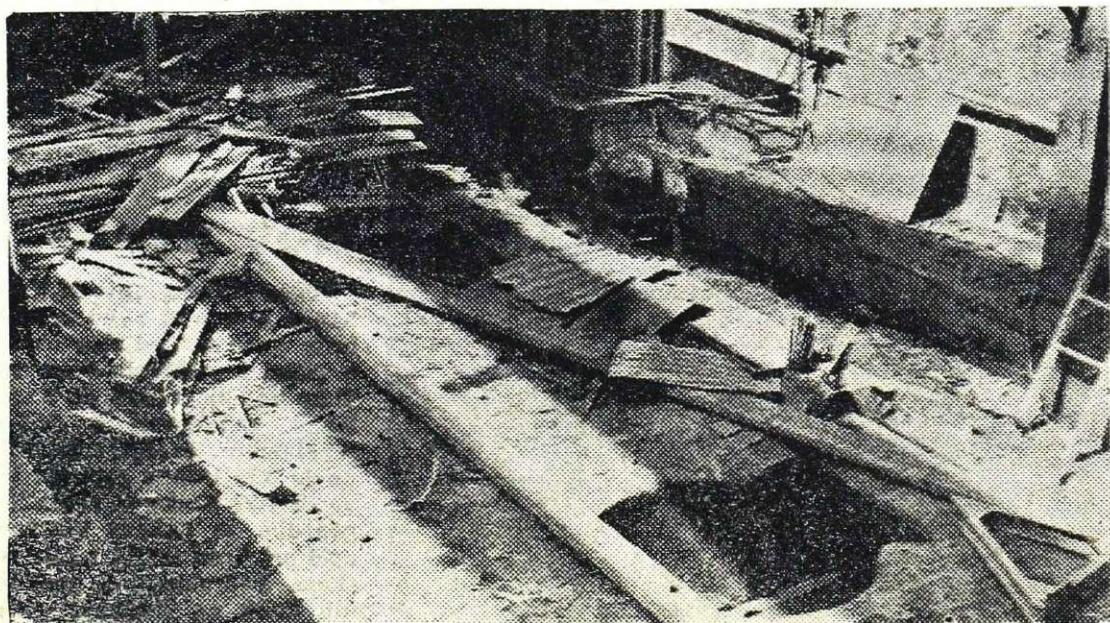
2. Prizadeta obratovodstva so napravila za nas pravo telefonsko, papirnato in ustmeno ofenzivo z dokaj neumestnimi pripombami, med katerimi je najbolj neslana ta, češ da si mi (to je plinska in vodna energija) s tem ustvarjamo večji osebni dohodek.

V pojasnilo vsem naj povem, da mi obratom zaračunamo samo toliko zraka, kolikor ga proizvedemo, če so ga posamezni obrati plačali več, kakor običajno, so ga plačali na račun drugih, ker smo le tem račun ustrezno znižali, kar smatram za pravilno, ker racionalno gospodarimo z zrakom.

Ob koncu še tole:

Če bodo prizadeti obrati odpravili vse pomanjkljivosti, na priključkih, ventilih in cevovodih ter uporabljali zrak res samo tam, kjer je potrebno, bo zraka dovolj. Čas, ki ga sedaj porabimo za prepire, pa bomo lahko drugje koristneje uporabili.

SV

Kot smo že poročali, bodo v martinarni zgradili novo mazutno postajo. Na sliki vidimo pripravo terena za to postajo, ki bo tik ob plinskih generatorjih pri martinarni. Zato bodo morali tudi odstraniti sedanje skladišče sintermagnezita

V avgustu le 91,8 in 97 odstotkov

Naši proizvodni uspehi v avgustu so pod predvidevanji. Operativnega načrta nismo izpolnili. Tako smo dosegli pri skupni proizvodnji po družbenem načrtu le 91,8 %, po operativnem načrtu pa 96,6 %. Tudi načrta blagovne proizvodnje nismo izpolnili in smo dosegli po družbenem načrtu 97 %, po operativnem načrtu pa 97,8 %. Operativnega načrta niso izpolnili: plavž, martinarna, livarne, opekarna, valjarna 2400, jeklovlek, žičarna, cevna in elektrodni oddelek.

V avgustu je bilo glavno popravilo na težki progi in še vedno primanjkuje naročil za elektrodni oddelek. Znatna pa je bila tudi odsotnost na račun letnih dopustov.

EE	Po družb. načrtu skupna %	blagovna %	Po operat. načrtu skupna %	blagovna %
TOPILNICE				
Plavž	97,3	—	97,3	—
Martinarna	88,2	—	94,2	—
Elektropeč	103,2	—	103,2	—
Livarna	99,9	—	99,9	—
Opekarna	99,0	—	99,1	—
Skupaj topilnice	91,5	—	95,6	—
VALJARNE				
Težka proga	77,2	41,3	105,6	100,1
Lahke proge	96,4	87,4	109,9	112,8
Žična valjarna	100,1	91,1	100,1	95,3
Valjarna 2400	95,3	95,1	95,2	95,6
Valjarna 1300	152,1	151,4	105,4	104,5
Jeklovlek	97,1	98,2	97,1	98,2
Skupaj valjarne	93,0	99,3	102,6	100,4
PREDELOVALNI OBRATI				
Hladna valjarna	103,7	99,0	103,9	98,7
Žičarna	79,4	71,3	79,4	70,2
Žebeljarna	105,7	103,3	113,2	110,8
Cevna	96,8	100,2	96,8	100,2
Elektrodni odd.	83,2	83,2	83,2	83,2
Skupaj pred. obr.	89,1	88,7	89,8	89,1
Skupaj železarna	91,8	97,0	96,6	97,8

Janez Rozman

Strokovnjak iz ZDA v naši železarni

V naši železarni je že od julija metalurški inženir, g. G. W. Hinds, ki je prispel k nam v okviru tehnične pomoči ameriške vlade.

Da bi tudi naši bravci nekoliko več izdelali o njegovi

vih nalogah v naši železarni, mu je naš sodelavec zastavil nekaj vprašanj, na katera je gospod Hinds ljubeznivo odgovoril:

»S kakšnim namenom ste prišli v naše podjetje?«

»V Jugoslavijo sem prispel po nalogu Agencije za mednarodni razvoj zunanjega ministrstva vlade ZDA. Ostal bom šest mesecev, moja naloga pa je pomagati jugoslovanskim jeklarnam pri uvažanju uporabe kisika za proizvodnjo jekla v SM in elektropečeh. Približno prve tri mesece bom v naši železarni, nato pa še v železarnah Štore, Ravne, Smederevo, Zenica in Nikšić, v vsaki okrog 14 dni.«

»Kaj menite o naši železarni na splošno in v zvezi z uporabo kisika?«

»Vaša železarna je zelo podobna raznim starejšim železarnam v ZDA in pri vas se sedaj ukvarjate z istimi problemi, kot v starejših železarnah moje domovine. S predvideno rekonstrukcijo boste obnovili vaše stare naprave, da bi prišli v korak z modernimi železarnami in uvedli boste sodobne tehnološke postopke za proizvodnjo in predelavo jekla. Pra-

vilna uporaba kisika omogoča izredno močan dvig proizvodnje v SM in elektropečeh, ki imajo sicer majhne zmogljivosti. Kisik je postal v proizvodnji jekla tako potreben, da danes njegovo porabo beležimo že v tonah in ne v kubičnih metrih. Moja dejavnost v vaši železarni je namenjena študiju položaja v zvezi z uporabo kisika v jeklarni in ugotavljam, kakšen način uporabe bi bil najboljši za vaše sedanje razmere in po rekonstrukciji. Menim, da bi morala vaša železarna po rekonstrukciji porabiti za vse potrebe okoli 100 ton kisika dnevno in proizvodnjo jekla bi lahko tako znatno povečali.

»Kako se počutite pri naši kakšni so vaši vtisi?«

»Skupaj z mojo ženo in štiri rimi otroki sem sedaj prvič tako v Evropi kot tudi v Jugoslaviji in me zelo zanima življenje pri vas. Živimo na Bledu in zelo smo zadovoljni, ker je okolica naravnost čudovita. Bili smo že v raznih krajih kot na Vitrancu, v Bohinju in drugod ter moram reči, da smo bili prijetno presenečeni nad lepoto vaše domovine. Julijske Alpe so zelo podobne goram Rocky Mountains v zvezni državi Colorado, kjer sem bil rojen ter sem preživel mladostna leta. Razlika je samo v tem, da so pri nas kavboji, pri vas jih pa ni.«

Kaj želimo doseči s spremembami v zdravstvenem zavarovanju

PRISPEVEK ZAVAROVANCEV IMA PREDVSEM VZGOJEN NAMEN

Zakon o zdravstvenem zavarovanju želi do določene meje spodbuditi zavarovance k racionalnemu izrabljanju tudi takrat, kadar uživa zdravstvene usluge. Zaradi tega uvaja pri omenjenem številu zdravstvenih uslug udeležbo zavarovance pri stroških. Ker mora biti taka udeležba predvsem vzgojnega značaja, se ne sme prevreči v instrument mehaničnega prenašanja stroškov na bolnega zavarovanca, določa zakon udeležbo le pri stroških za zdravljenje v obliki enotne takse za vso federacijo in udeležbo pri neobveznih cepljenih od 25 % do 50 %. V tem okviru določijo višino udeležbe komunalne skupnosti zavarovancev. Ljud-

ska republika lahko določi tudi udeležbo zavarovancev pri klimatsko kopališkem zdravljenju.

Na tak način želi zakon o zdravstvenem zavarovanju in zakon o organizaciji in financiranju ustvariti nove odnose med zdravstveno službo in zdravstvenim zavarovanjem, pri tem pa pritegniti k določanju vse tiste, ki so kakorkoli zainteresirani za formiranje in porabo skladov zdravstvenega zavarovanja. Ob taki zainteresiranosti komune kot celote bo tudi arbitraž, ki odloča o sporih med zdravstvenim zavarovanjem in zdravstvenimi ustanovami — zavodi, ki doslej ni imela takega posebnega pomena, prišla do polne veljave.

Ob skupnih naporih vse komunalne skupnosti pa se bodo morali razviti in izpolniti tudi notranji odnosi v zdravstvenih zavodih, kar se bo odražalo v bolj uspešnem zdravljenju zavarovancev, kar bo skupnosti in zavarovancem le v prid.

Tine Zen

Personalne vesti

PERSONALNE VESTI

Personalne vesti od 16. do 31. avgusta 1962:

26 sprejetih delavcev, 30 obračunanih delavcev, 1 uslužbenec sprejet in 2 obračunana.

UPOKOJENI SO BILI NASLEDNJI DOLGOLETNI SO-DELAVCI:

ŠTEFANIJA DROLČ, 1910, elektrodni oddelek — v ŽJ 28 let; JOŽE JANŠA, 1907, žičarna — v ŽJ 36 let in pol; JOŽE JEKLAR, 1905, žična valjarna — v ŽJ 41 let; PETER KLAVŽAR, 1900, vozovna delavnica — v ŽJ 33 let; LOVRO NOČ, 1904, siva livarna

— v ŽJ 40 let; RADE PARAVINA, 1918, nadzorna služba — v ŽJ 3 leta in pol; JOŽE STRGAR, 1905, kamnolom — v ŽJ 26 let; FILIP ŠOLAR, 1907, instalacija — v ŽJ 26 let; JULIJAN BRUMAT, 1900, Javornik I — v ŽJ 36 let.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali zasluženi pokoj!

Op. ur.: V 34. št. »Železarnja« smo v personalnih vesteh objavili, da je bil naš sodelavec Ignac Močnik iz obrata Javornik I zaposlen v ŽJ 15 let in pol. Pozneje smo zvedeli, da je bil zaposlen 25 let in ga prosimo, da napako oprost.

Preberite

CE SMETI...

Ce smeti ležijo le predolgo na istem mestu, se jih sprva navadimo in hodimo mimo njih češ, zdaj pa zdaj jih bodo odstranili.

Tako smo prebivalci iznad proge precej dolgo opazovali kup ob ograji garaže, kjer se je nabirala razna umazanija, pomešana s cestnim blatom in starim papirjem, ki ga je prinesel veter. Ob sončnih dnevih je zaudarjalo iz tega kupa. Postali smo pozorni. Iz kupčka je nastal kup in kar na tedne smo že šteli.

Lepega dne pa je kup vendarle izginil! Oddahnili smo se, kajti prepričani smo bili, da je nekje nekdo, ki vodi računa o tem, kaj je na naših cestah.

Našega veselja pa je bilo kmalu spet konec.

Pojdite mimo garaže po Delavski ulici in videli boste, da stare navade niso opustili in da kupček smeti in blata spet raste...

Kdo ve, ali ne bo prej konec zime, preden bodo smeti odstranili. In še to, ali je rob ceste ob ograji res primeren kraj za zbiranje odpadkov?

OBISK POD STUDORJEM

Ze lani sta naša sodelavca Aleksander Rjazancev in Adolf Urbanc skoraj na istem mestu kot letos dokazala, kako so naši pradedni predniki pridobivali železo v vetrnih pečeh samo s pomočjo vetra. To je bil uspeh, za katerega so se zelo zanimali tudi strokovnjaki v inozemstvu. Toda na posvetovanju v Celovcu, ki ga je organiziralo društvo Stahl und Eisen, pa je ing. E. Walzel temu ugovarjal, češ da so to pravljice. Zato so se odločili letos za ponoven poskus.

Clani našega kolektiva Adolf Urbanc, Ivan Bizjak, Srečko Smrke, Tone Pogačnik ter upokojenec Janez Dolenc se pod vodstvom Aleksandra Rjazanceva že več kot teden dni spet mudijo v Bohinju pod mogočno steno Studorja. Na majhni planoti nad vasico Studor so izključno iz gradiva v najbližji okolici postavili vetrno peč, ki je visoka 1750 mm, s premerom žrela 300 mm in premerom trebuha 500 mm. Notranja stena je iz ilovice, srednja stena, ki je obenem izolacijska plast, iz zemlje, zunanja trdna obloga pa je iz kamnja. Letošnja peč je nekoliko večja od lanske, ki

je po mnenju vodje poskusov najbolj odgovarjala pogojem v Studorju. Doslej so opravili že 3 poskuse in vsakokrat uspeli. Pri poskusih najprej peč ogrevajo z drvmi, nato založijo oglje in ko dosežejo potrebno temperaturo, začnejo izmenoma zakladati železno rudo – bobovec ter oglje. Proces od kurjenja peči do proizvodnega železa traja približno 24 ur, od jutra do jutra. Zaradi tega so poskusi za vse sodelujoče zelo naporni, saj je treba neprestano meriti hitrost vetra, temperaturo v peči, vlek itd., da bi bili zbrani podatki čim bolj popolni in dokazi o možnosti pridobivanja železa v vetrni peči samo s pomočjo vetra res neovrgljivi. Njihov namen pa je tudi sploh preizkusiti delovanje take peči, lastnosti pridobljenega železa in čim bolj natančno spoznati pogoje, pod kakršnimi so pridobivali železo naši davni predniki – metalurgi.

Da je tov. Rjazancev izbral za kraj poskusov prav pobočje nad Studorjem, ni zgolj slučaj. Prav na tem mestu je namreč on kot prvi našel večje količine zelo stare žlindre, ki dokazuje, da je bilo na tem, do sedaj ni-

kjer omenjenem področju, pred tisoč in več leti ogromno podobnih peči. Tov. Rjazancev pa je pred kratkim, o tem smo v našem časopisu že pisali, našel tudi volka, edini primerek te vrste, ki je zelo podoben rezultatu lanskeletnih poskusov.

Zanimanje za letošnje poskuse je zelo veliko. Tako jim je v preteklem tednu en dan prisostvoval tudi dr. ing. E. Schwarz-Bergkampff iz Leobna, univerzitetni profesor. Z ženo sta se zelo zanimala za vse meritve in rezultate. O pomembnosti tega dela pa priča njegova izjava: »Jugoslovani ste prvi, ki ste se lotili teh poskusov in uspeli. Vaša prizadevanja so obrodila sadove, ki so zelo pomembni in ste nanje lahko ponosni. Mojim kolegom, posebno pa kolegu, ki je nasprotoval vašemu poročilu v Celovcu lani, bom povedal, da sem se na lastne oči prepričal o pravilnostih vaših trditvev in dognanj. Dokazali ste, da pridobivanje železa v vetrnih pečeh ni bajka ter vam k temu uspehu oba z ženo iskreno čestitava.«. Poskuse pa so si ogledali tudi strokovnjaki iz naše železarne in ing. Viktor Kotnik, član Izvršnega sveta LRS.

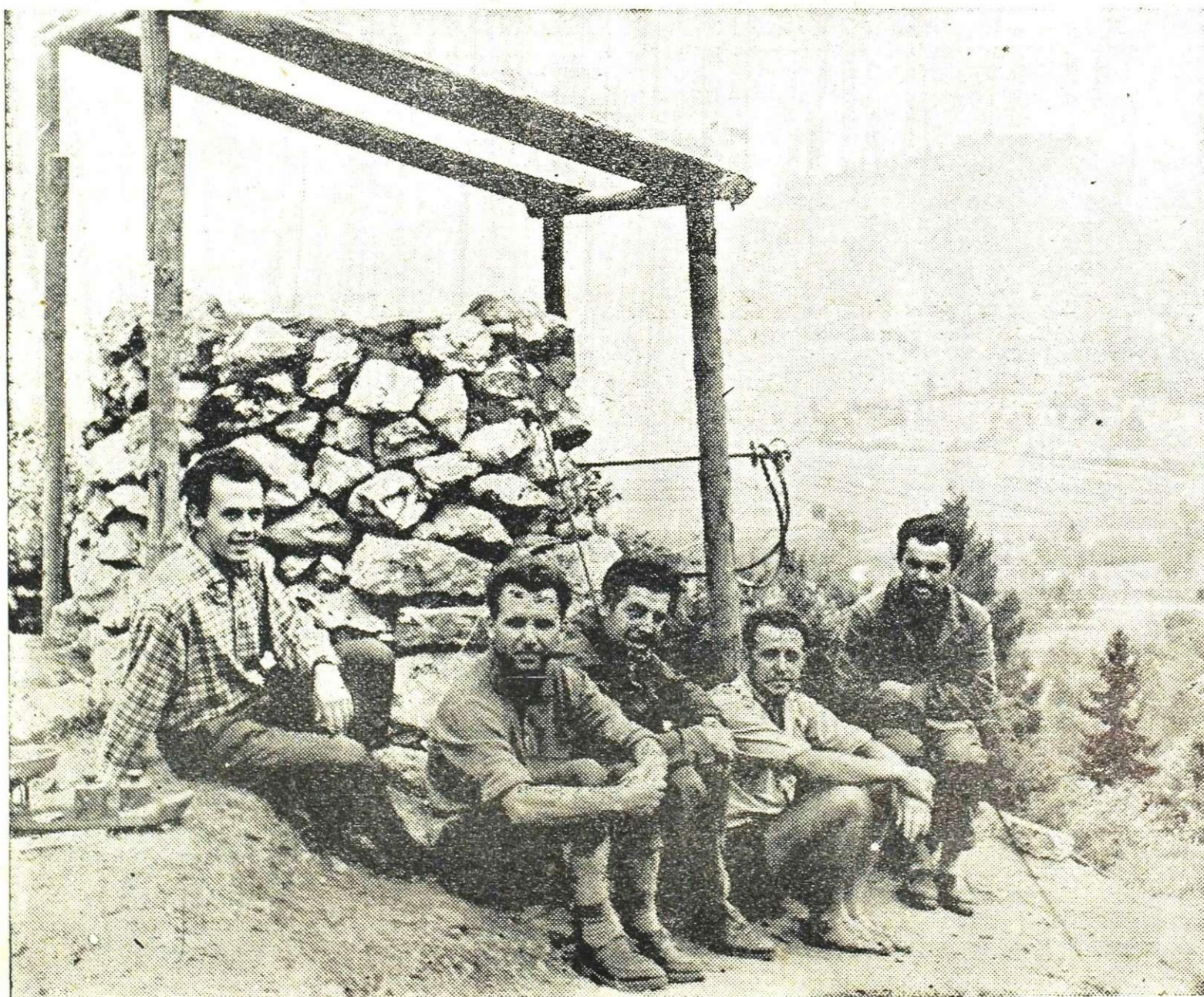
Letošnji poskusi, ki jih je omogočila Železarna Jesenice, so bolj pripravljeni kot lani in je ekipa tudi boljše opremljena. Primanjkuje jim le rude, ker je bobovec zelo težko dobiti. Tega, ki ga uporabljajo, so dobili z Dednega polja in s planine Storača raven. Sicer pa so vsi sodelujoči s svojimi uspehi zelo zadovoljni, posebno pa vodja Aleksander Rjazancev, ki je svoje sodelavce pohvalil in dejal: »Z letošnjimi uspehi sem tako kot z lanskimi zelo zadovoljen, saj smo ponovno dokazali, da so lahko naši davni predniki pridobivali železo v vetrni peči izključno z vetrom. Pri letošnjih poskusih smo dosegli v peči temperaturo 1270°C, kar nismo pričakovali, menim pa, da so pod Studorjem včasih, ko so s takimi pečmi topili rudo, uporabljali manjše peči, kot je naša letošnja, približno take velikosti, kot je bila lanskeletna. Moralo pa jih je biti zelo mnogo, saj je stare žlindre na vsem pobočju dovolj, čim odstranimo zgornjo plast ruševja in ne samo žlindre, temveč tudi pečne obloge.«

Brez dvoma so letošnji poskusi lepa uveljavitev sodelavcev

Tehniškega muzeja, železarne. Dokaz, ki ga kažejo poskusi, je, da si je univerzitetni profesor Schwarz iz Leobna, da njo zanimajo se og priznani tuji in da njaki. Tako so ples kjer je železarska tako zelo stara, us pr ogromen delež k se znavanju zgodovine železarstva. Njihova zaslužijo vse praje večjo podporo.

Letošnji poskusi tal podbitno dokazali, so letni rezultati toča Toda ne samo to, de sih bomo lahko too znali življenje in je kršnih so proizvajel metalurgi ter lastn način pridobljenega članska ekipa, ki teden dni živi v so p dorjem, je tako opla no delo prav na tem, že nekdanj topili n se bolj pomembno te ga do pred kratkim i poznal in priznal p no železarsko arheko Največ zaslug za pe vedbo poskusov v tov. Aleksander Rjaz dja lanskeletnih i poskusov, ki jih olj okriljem Tehniške Železarne Jesenice.

Ob zaključku ed enkrat iskreno čem rednim uspehom.

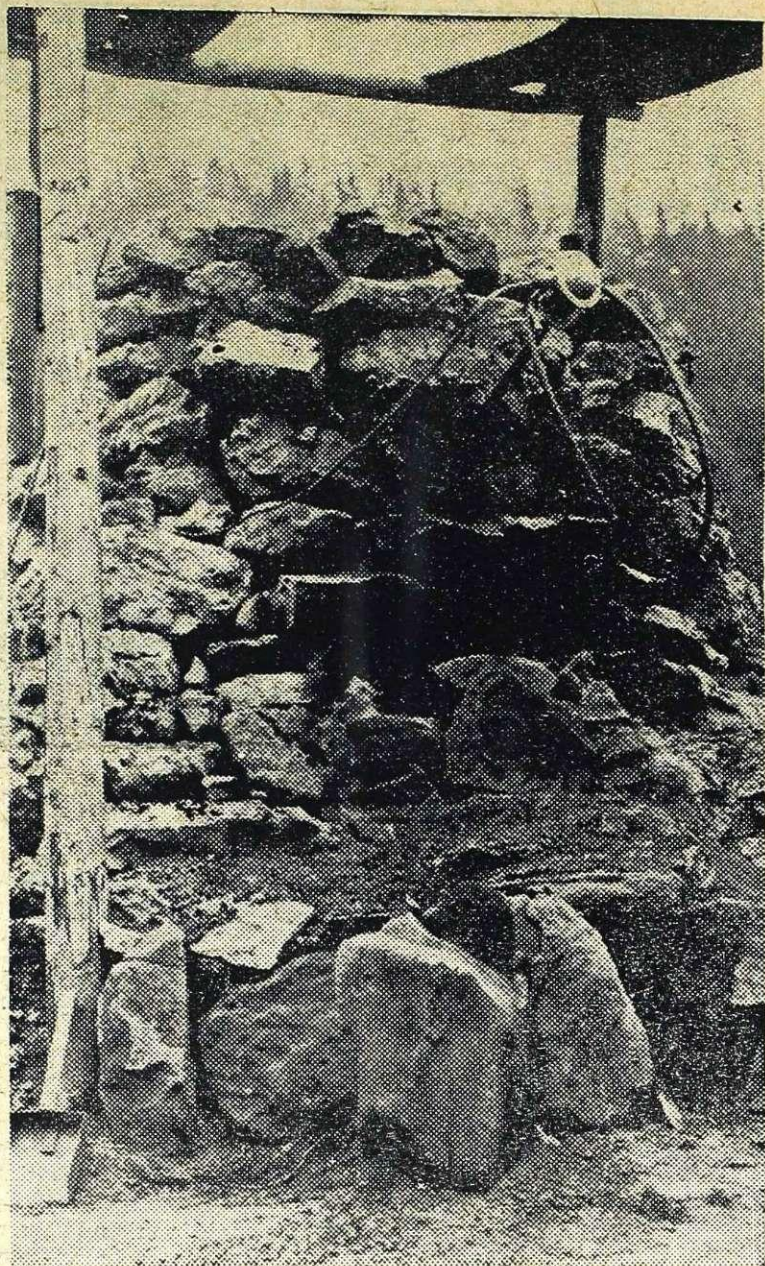
Vodja letošnjih poskusov kot lanskih poskusov Rjazancev, ki je tudi prvi odkril velika pod Studorjem

Ekipo pri letošnjih poskusih sestavljajo: Rjazancev, Adolf Urbanc, Ivan Bizjak, Srečko Pogačnik, ki so vsi na sliki ter Janez Dolenc, ki ob obisku našega fotoreporterja odsoten

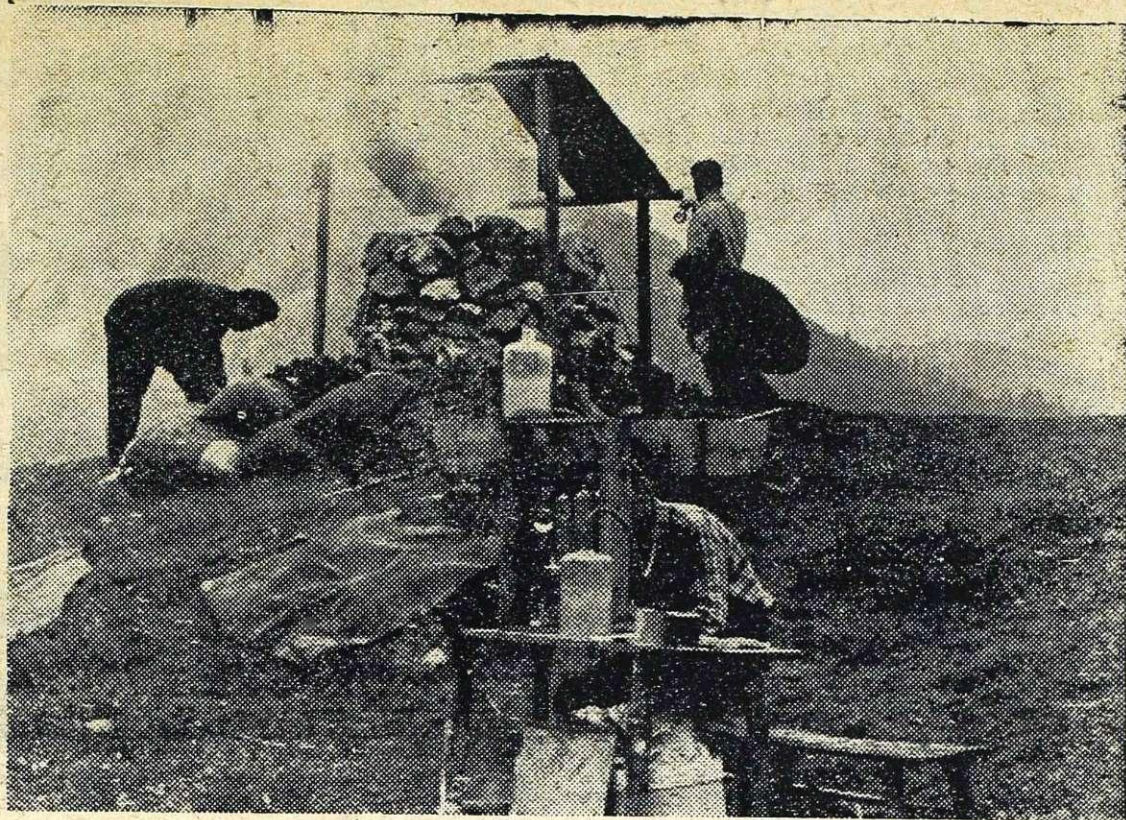
...naše že-
...kajni so ti
...si se ogledal
...dr. ing. E.
...da se za-
...gi drugi
...strokov-
...praveščani,
...dicija že
...prispevati
...semu po-
...vinjo za ž-
...vadevanja
...rizi ter še

...si tako neiz-
...li, po lanske-
...očni pravilni.
...Ohi posku-
...tupolje spo-
...n je, v ka-
...ajalezo prvi
...asti na tak
...ega za. Pet-
...ki več kot
...šod pod Stu-
...opla ogrom-
...te, kjer so
...ru kar je
...no, berenu, ki
...kin jihče ni
...al pomemb-
...rheko točko.
...za pešno iz-
...i vsekakor
...Rncev, vo-
...n letošnjih
...oljajo pod
...iški muzeja
...ce.

...cel ekipi še
...časno k iz-

Letošnja vetrna peč je po zgradbi povsem enaka lanski, le da je večja, saj je visoka 1750 mm

Pline, ki jih z Orsatovim aparatom vzamejo iz peči, takoj analizirajo

Pri zalaganju v peč je treba natančno zmeriti vse količine tako oglja kot rude

Na pobočju Studorja so že naši davni predniki topili železno rudo v podobnih pečeh, kot jo vidite na sliki. V ozadju Studor

Vlek v peči merijo s posebno tehtnico

...v. Aleksander
...a majališča žlindre

...Alexander Rja-
...sko mrke, Tone
...ni pa je bil

Gorjan je ostal sam. V njegovih žilah je ledenela kri in pogrezal se je v motne blodnje. Bil je močne, tršate kmečke narave in življenje v njem ni moglo kar hitro ugasniti. Iz blodenj se je večkrat zdrnil, se ovedel in razmišljal o tovariših. Odganjal je dremavico in spanec.

Večkrat se je dvignil na kolena in se zazrl predse. Gozdovi so bili še v temi. Za njimi je zaslutil svojo vas. Ko je odšel od doma, se ni poslovil. Takrat ni mislil, da bo terjel boj za svobodo toliko naporov in življenj. Zato se je to jutro poslavljaj od vsega, za kar je živel.

Svojih ljudi ni imel. Zbogom, je rekel svoji kmečki izbi, krušni peči z velikim razpokanim temenom, stari poslikani skrinji, v kateri je hranil materino zapuščino, očetovemu kastorcu, ki je že trideset let visel na stropniku v čumnati. Poslovil se je od živine in njiv. Kakor včasih ob nedeljskih popoldnevih se je še enkrat sprehodil med ozarami. Vsejal je jari ječmen in pokosil košenice. Požel je ajdo in pozno v jesen, ko je že slana silila v dolino, pasel živino. Spletel je še nekaj košev, navozil gnoja na polje in pomolzel obe kravi. Skozi otrpele ustnice je momljajal nerazumljive besede.

V trenutkih, ko ga je zapuščala zavest, je imel privide, da se mu plaši konj. Ceprav mu je trdno nategoval vajeti, ga ni mogel ukrotiti. Dirjala sta po kolovozih in cestah.

»Živ si in spočit,« mu je dejal, »ker si dolgo počival. I seveda, dolgo nisva bila skupaj.«

Potem se je vračal iz blodenj in se spraševal.

»Kje sem bil tako dolgo?«

Privzdignil si je klobuk in se počel po redkih, zlepljenih, na pol zmrzlih laseh in si omel sreč s kosmatih lic.

»Kje sem vendar hodil? Aha, kako da se nisem spomnil? V gozdovih. S tovariši smo se bojevali za svobodo.«

Poslovil se je tudi od partizanskega življenja. Še enkrat je ročno zasukal meštl v svojih rokah in umetel ko-

Peter Skalar:

11

Ranjeno srce

ruzno moko med krompir. Dobrodušno je nasvetoval tovarišem, naj sredi svojih skled v meštl izoblikujejo dovolj velik kotel, da bo lahko vlijl vanj dve žlici zabele. Nakupil je drva, da se ogenj ne bo dimil in povedal še enega svojih nedolžnih dovtipov.

Med poslavljanjem so se police in vrhovi izmotali iz teme. Tudi v drči je zardel sreč. Belina dneva je zaskelala v obeh, zato se je komaj upiral, da se mu veke niso zlepile. V želodcu je že nekaj ur čutil močne krče, koža na obrazu pa je bila tako otrpela, da jo je čutil kot nekaj tujega.

Večkrat se mu je zdelo, da sliši prav blizu škrtanje snega, govorjenje in povelja.

Kadar je lahko razmišljal, se mu je zdelo, da je zunaj drče Martin ali da se tovariši vračajo ponj. Minila je šele dobra ura, kar sta se poslovila s komisarjem, pa se mu je zdelo, da je od takrat že neznansko dolgo. Najbrž bi bil še premišljeval, da prihajajo tovariši ponj, če bi se ne bilo utrnilo na vrhu Škrbine nekaj zelenih raket, koj na to pa spodaj ob gozdni meji cel snop rdečih in belih. Ob njih se je spet pogreznil v blodnje. Čez čas so se v sosednji drči, nekaj deset metrov nad Gorjanom, utrile zelene rakete in ena teh je ubrala svoj lok čez preklado, na kateri je ležal.

Sprva se mu je zdelo, da se bliska, ob zadnjih raketah pa je blodil, da mu prižigajo sveče ob smrti. Ko so z osternja prodrli v drčo različni človeški glasovi, je dejal:

»Sosedje prihajajo. Podržali mi bodo svečo ob zadnji uri. Tudi tisti, ki mu bom zapustil polje in košenice, je med njimi. Vedno sem mislil, da bo hrust, močnejši od mene, a je še otrok. Pa bo kmalu zrasel. Nič ne de, če je še majhen. Ko bo svoboda, bo držal otko dovolj trdno v roki.«

Zdelo se mu je, da leži v zatohli čumnati in da puhti od peči toplota. Kraj sebe je videl sosede, za njimi pa so se nagnetle odurne spake. Režale so se mu, vlekle hodnične rjuhe izpod njega in ga odganjale iz hiše.

»Poznam vas, pritepenci,« se je razhudil. »Prišli ste, da bi mi vzeli hišo, živino in polje. A ne boste! Na pomlad vas bodo vzeli plazovi. Za vas ne bo nikoli škrtal plug skozi peščeno njivo.«

Zgoraj je bilo slišati teptanje snega, sekanje stopinj in različno govorjenje. Ko se je oddaljilo, je Gorjan v svojih blodnjah preganjal tiste, ki so segali po njegovi zemlji.

Tik za obzorjem je bilo rdeče ledeno sonce, Gorjan pa je posadil na kolena fantiča, ki bo nekoč znojil njegove njive in mu jel pripovedovati:

»Da, otrok, hudo je bilo takrat. Nekoč sem pod Podrto goro dolgo, dolgo spal...«

Uslužbenci kadrovskega oddelka na izletu v Crikvenici

Bili smo v Crikvenici

K izbiri kraja za izlet so 31. avgusta, smo se odpeljali nam pripomogle proste ka- z vlakom in že med potjo se pacitete v Crikvenici. Na se- je oglasila pesem. S pesmijo stanku smo se dogovorili, da in raznimi igrami smo si med organiziramo dvodnevni izlet naporno vožnjo krajšali čas, v Crikvenico, vodstvo ka- v soboto dopoldne pa smo drovskega sektorja pa je ure- bili že v Crikvenici pri naših dilo vse potrebno, da ni bilo dopustnikov v počitniškem službenih zadržkov. S tem je domu železarjev. Komaj je bila dana možnost sleherne- minilo deset minut, že so bili mu članu kolektiva, da se prvi kopalci v morju. Vese- izleta udeleži. V petek, lja ni bilo ne konca ne kraja

in tudi tobogan je zaživel. Utrujenost se je morala umakniti razigranosti in le še klici: »Kosilo! Malica! Večerja!« so nas ločili od tople morske vode.

Kljub temu, da je sonce že zašlo, se nismo mogli ugnati, kajti zabavne melodije iz magnetofona in bife so bili za nas vse zelo privlačni. Na betonski plošči je bilo veselo, kajti valčki in polke so se vstili drug za drugim, vmes pa so bili še razni veseli prizori. Smeha in zabave je bilo dovolj za vse, saj smo v zabavnem večeru sodelovali skupaj z našimi sodelavci, ki so bili na dopustu v Crikvenici.

V nedeljo smo iskali dan že zgodaj zjutraj in spet smo bili ves dan pridno v mor- ski vodi. Težka je bila lo- čitev od doma in vsega pri- jetnega, toda kljub temu smo se zelo zadovoljni vračali proti domu. Točno ob 20. uri je na palubi »Osijeka« za- zvonilo, nato pa smo se z ladjo odpeljali proti Reki. Po stominutni vožnji smo se pripeljali na Reko, nato pa z vlakom nadaljevali pot na Jesenice. Na povratku je bilo že drugačno vzdušje in vsak izmed nas se je že priprav- ljal na prihodnji dan ter na svojo delovno obveznost v železarni. Zadovoljstvo med udeleženci izleta je nepopis- no, ocena pa je: »Se si že- limo takšnih izletov!«, pri- družijo pa naj se tudi oni sodelavci, ki tokrat niso bili z nami.

Zdravko Pogačnik

ZAHVALA

Upravnemu odboru železar- ne in Izvršnemu odboru sin- dikalne organizacije se iskre- no zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo do- brodošla.

Stanko Hanžek
konstrukcijske delavnice
montažni oddelek

Srečanje z našimi gostitelji 1941-1945

Da bi bilo prebivavstvo Jesenic in okolice pravo- časno in kar najboljše seznanjeno z obiskom gostiteljev, objavljamo izveček iz programa, ki je pomemben za našo občino.

Gostje iz Srbije, ki jih je 90, bodo prišli 14. septem- bra 1962 ob 14. uri z avtobusi na Jesenice. Pri spre- jemstvu gostov bo sodelovala godba na pihala, narodne noše in številno občinstvo. Sprejem gostov bo na Can- karjevem tegu, nato pa bodo goste dodelili posamez- nim gostiteljem, ki so se v polnem številu odzvali, da se tako oddolžijo za gostoljubje in pomoč, ki so jo bili deležni med drugo svetovno vojno.

15. septembra bo naše goste iz Srbije sprejel pred- sednik ObLO Jesenice, nato pa si bodo lahko ogledali Jesenice in okolico. Popoldne bo na sporedu izlet na Bled, kjer si bodo naši gostje ogledali grad in muzej, nato pa se bodo odpeljali v Podvin, kjer bo tovariško srečanje s kulturnim programom. Gostje se bodo z av- tobusi odpeljali z Jesenic ob 13.30 s Cankarjevega trga, medtem ko bodo Javorničani in Žirovničani lahko vstopili pred spomenikom na Javorniku oz. v Žirovnici. Ta vozni red velja le za avtobuse, s katerimi se bodo odpeljali gostje, gostitelji pa se bodo vozili z avtobusi direktno v Podvin po 15. uri. Vozni red teh avtobusov bo objavljen pozneje.

16. septembra 1962 si bodo gostje v dopoldanskih urah ogledali grobišče talcev in muzej v Begunjah in Dragi. Prvotno je bil čas odhoda v centralnem pra- gramu določen ob 8.30 uri, vendar je sedaj spreme- njen, odhod z Jesenic pa je določen točno ob 8. uri. Sprememba je bila potrebna zaradi kratkega postanka pred spomenikom na Javorniku, kjer bo majhna sve- čanost v spomin izseljenca in prvoborca Albina Piber- nika. Takrat bodo tudi imenovali po tem borecu nov kulturni dom, ki ga bodo začeli graditi na Javorniku. Program bo na Javorniku izvajala DPD Svoboda s sekcijami ter organizacija SZDL, nato pa bodo gostje nadaljevali svojo pot v Begunje. Ta dan je na progra- mu še kosilo, nato pa izlet na Vršič. Če bo slabo vreme, bodo gostje ostali v domu TVD Partizan, kjer bo družabno popoldne. Ob 18.30 se bomo poslovili od naših gostov na železniški postaji na Jesenicah.

Pripravljalni odbor

Dve zlati in ena bronasta kolajna

Državno prvenstvo v streljanju je za nami, z njim pa smo dobili nove prvake med posamezniki kakor tudi ekipno.

ObSO Jesenice je poslal na prvenstvo šest strelcev, ki jim je bil edini cilj častno zastopati naš železarski revir. Uspeh je presegel vsa pričakovanja. Dve prvi mesti in eno tretje je izkupiček naših strelcev na tako kvalitetnem in po udeležbi do sedaj najštevilnejšem državnem prvenstvu. Levji delež pri vsem tem je požel Janez Otrin, ki je postal dvakratni mladinski prvak države. V streljanju z MK puško serijske izdelave je »nastrelil« 512 krogov in s tem izboljšal državni rekord za 23 krogov, z MK puško proste izbire pa 844 krogov, kar je samo za 4

kroge manj od rekorda. Mladinska ekipa je zasedla častno III. mesto s 1924 krogi in tako izboljšala dosednji državni rekord za 40 krogov.

Ne smemo pa preko uspehov ostalih strelcev – Vere Otrin, bratov Dobravc in Majde Kralj, ki so se s solidnimi rezultati pri posa-

meznikih povzpeli v sam zgornji del lestvice.

Kakor smo jim čestitali za uspeh na republiškem prvenstvu, jim iskreno čestitamo tudi danes, z željo, da bi na vseh tekmovanjih še vnaprej tako častno zastopali predel naše domovine.

J. K.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše nepozabne mame in stare mame

URŠULE BARTELJ

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, pomagali in jo spremenili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Tancarju za prizadevanje in zdravljenje v času njene bolezni.

Zahvaljujemo se vsem sosedom, prijateljem in znancom za poklonjene vence, šopke in sočustvovanje, godbenikom pa za žalostinke na grobu.

Zalujoči: hčerke Tinea, Ivanka in Minka z družinami

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža in očeta

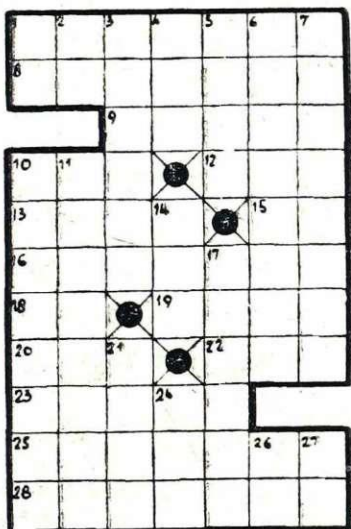
JAKOBA PICAJA

se najlepše zahvaljujemo dr. Jenku in dr. Brandstetterju za lajšanje zadnjih trenutkov življenja. Prav tako se zahvaljujemo številnim darovalcem vencev in cvetja, še posebno pa vaščanom, Društvu upokojencev, tov. Jalnu in tov. Razingerju za poslovljne besede ter vsem, ki so ga spremenili na zadnji poti.

Zalujoči: žena Marija, sin Janez z družino in sestra z družino.

Dvakrat mladinski državni prvak v streljanju Janez Otrin na zmagovalnem odru

REŠITEV KRIŽANKE IZ 35. STEVILKE

Vod.: 1. žičarna, 8. traktat, 9. Stipe, 10. Man, 12. črn, 13. Apis, 15. et, 16. kokarda, 18. at, 19. poet, 20. rep, 22. ski, 23. skakati, 25. karaka, 28. Arimani.

Navp.: 26. A(lfred) N(obel).

Križanka

Vodoravno: 1. ocena, pretres, kritika, 8. vrsta cestnega tlaka, 9. igra na srečo, 10. nekdanji ruski tekač na dolge proge, – svetovni rekorder, 12. lesen opornik, 13. znamka žarilnih peči, ki jih imamo tudi v naši železarni, 15. začetnici slovenskega zborovodje in skladatelja, 16. veliko mesto na Siciliji, 18. različna soglasnika, 19. hrib nad Ljubljano, 20. okrajni ljudski odbor, 22. tovarna kovinskih izdelkov v Mariboru, 23. mesto v Romuniji ob Tisi, znano

po zgodovinski bitki s Turki (naša pisava), 25. enotna, homogena, 28. igra s kartami. podobna remiju.

Navpično: 1. začetnici slovenskega koreografa, 2. egipčanski sočni bog, 3. izgred, pretiravanje, 4. del satovja, 5. hrvaški skladatelj (Krstó), 6. del Jesenic z valjarnami, 7. spojine živega srebra, 10. obdelovalec kamna, 11. sediment, gošča, 14. košarkarsko moštvo iz Rige, 17. vnetje očesne šarenice, 21. leha, 24. žensko ime, 26. slovenski tehnik za razvedrilo, 27. enaka samoglasnika.

Medobratne športne igre

V okviru letošnjih letnih medobratnih športnih iger je bilo na sporedu najprej tek-

movanje v plavanju na jese-niškem kopališču. Tekmovanja se je udeležilo 136 tek-movavcev iz 13 ekip, ki so jih sestavili v obratih naše železarne. Kakor nam je po-vedal predsednik komisije za šport pri IO sindikalne or-ganizacije, bi bila lahko ude-ležba še večja, če bi bile vre-menske prilike boljše. Toda kljub temu smo z udeležbo tek-movavcev zadovoljni in lahko trdimo, da je zani-manje za plavanje na Jesenicah vedno večje.

Doseženi rezultati so na-slednji:

50 m prosto – Vlado Ulčar, ZIC, 31,4; Edo Kavčič, elek-tro delavnica, 32,1; Janez Kavčič, tehniški biro, 34,0.

50 m prsno – Janez Černe, ZIC, 39,8; Vlado Ulčar, ZIC, 40,9; Božo Černe, Javornik III, 41,7.

50 m hrbtno – Marjan Pin-tar, elektro delavnica, 44,7;

Janez Černe, ZIC, 47,9; Vla-do Ulčar, ZIC, 48,4.

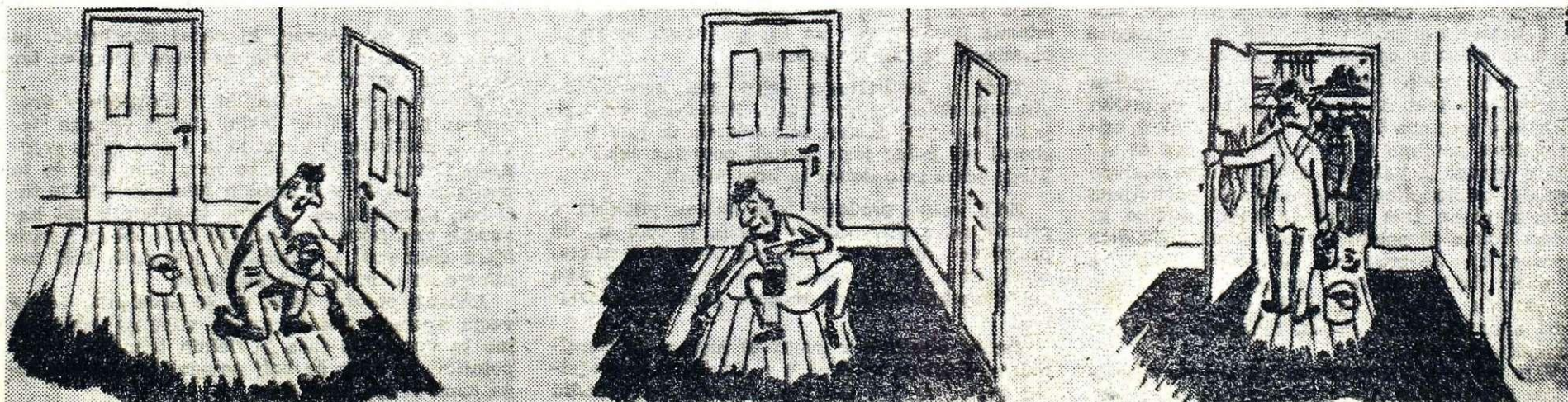
Štafeta 3 x 50 m – 1. ZIC, 1:48,6; 2. elektro delavnica, 1:49,3; 3. Javornik III, 1:50.

Vrstni red nastopajočih ekip: 1. ZIC – 131 točk, 2. elektro delavnica – 127 točk, 3. Javornik III – 123 točk, 4. mehanična delavnica – 118 točk, 5. OTK – 117 točk.

Tekmovavcem in ekipam, ki so sodelovali na letošnjih plavanju, doseženim uspehom medobratnih športnih igrar v čestitamo!

ZELEZAR, tednik – izdaja: Železarna Jesenice – glavni in odgovorni urednik Remigij Noč – ureja redakcijski odbor. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Naslov: Uredništvo »Zelezar«, Železarna Je-senice, telefon št. 394. – Tisk: CP »Gorenjski tisk« v Kranju

Zgodba brez besed

UPRAVNI ODBOR OBČINSKEGA STANOVANJSKEGA SKLADA OBČINE JESENICE RAZPISUJE NA PODLAGI SKLEPA SEJE Z DNE 27. 8. 1962

N A T E Č A J

za najnujnejša popravila starih stanovanjskih zgradb v družbenem upravljanju na območju občine Jesenice

1. Stanovanjski sklad občine Jesenice bo dal po tem natečaju iz sredstev stanovanjskega sklada posojilo 10.000.000 dinarjev, ki se mora uporabiti samo za popravila starih stavb v družbenem upravljanju na območju občine Jesenice.

2. Za posojilo po tem natečaju se lahko potegujejo samo hišni sveti kot družbeno pravne osebe pod naslednjimi pogoji:

- a) najnižja obrestna mera 3 %,
- b) najdaljši rok vračanja 20 let.

3. Prosilec je dolžan navesti znesek posojila, za katerega prosi.

4. Prošnjo je treba predložiti na predpisani tiskovini, izpolnjeni z vsemi zahtevanimi podatki.

5. Prednost pri posojilu bodo imeli prosilci:

- a) ki ponudijo krajši odplačilni rok,
- b) ki ponudijo večjo obrestno mero.

6. Prosilec je dolžan položiti varščino – garancijski znesek, 2 % od zneska zaprosenega posojila, ki jo izgubi v korist sklada, če očstopi od ponudbe.

7. Tiskovine – prošnje za prigrasitev po tem natečaju in pravila sklada dobijo interesi na Zavodu za stanovanjsko in komunalno gradnjo Jesenice, kjer tudi oddajo prošnje za posojilo s potrebno dokumentacijo v zapečateni kuverti, opremljeni z vidno oznako »natečaj za posojilo hišnim svetom pri občinskem stanovanjskem skladu Jesenice«.

Rok prigrasitve je do 30. septembra 1962.

8. O izidu natečaja bodo prosilci obveščeni z odločbo ob zaključku natečaja najkasneje do 15. oktobra 1962

Občinski stanovanjski sklad občine Jesenice

Za krajevni praznik na Javorniku - razstava LT

V petek, 31. avgusta, so v do 5. septembra. Na razstavi avli osnovne šole na Koroški so svoje izdelke razstavili Beli odprli razstavo Ljudske fotoamaterji in radioamaterji. Fotoklub Javornik – Koroška Bela je razstavil 20 večjih fotografij, 4 barvne in veliko razglednic dokumen-

tarne vsebine. Obiskovalci razstave so lahko videli na teh razglednicah najbolj zanimive dogodke zadnjega leta, med njimi tudi slike, ki kažejo razvoj gradbenih del na Belškem polju.

Radioamaterji so imeli na razstavi radiooddajnik, ki je delo znanega radioamaterja Ivana Pušavca s Koroške Bele in še celo vrsto izdelkov pionirskega radioamaterskega krožka. Obiskovalci razstave so si prav tako z zanimanjem ogledali razstavljene slike pionirskega foto krožka, ki že več let uspešno dela na osnovni šoli pod strokovnim vodstvom Fotokluba. Računajo, da si je razstavo ogledalo več kot 500 obiskovalcev, mnogi od njih pa so vpisali svoje vtise v knjigo in tako dali nove vzpodbude fotoamaterjem in radioamaterjem za njihovo nadaljnje delo.

železarski
GLOBUS

ZDA – Po predvidevanjih Texas Eastern Transmission Corp. bo povečana poraba treh najvažnejših vrst goriva v primerjavi med letom 1960 in 1965 v naslednjem razmerju. Zemeljski plin od 339 na 416 milijard Nm³, nafta od 469 na 545 milijonov ton in premog od 328 na 358 milijonov ton. Iz teh predvidevanj je razvidno, da bo najmanj porasla poraba premoga, kar je tudi razumljivo, ker zemeljski plin in nafta že sedaj vedno bolj izpodrivata premog kot vir toplotne energije.

FINSKA – Do zdaj je proizvajala ta skandinavski država letno 300.000 ton železnih koncentratov z okoli 70 % Fe. Z otvoritvijo novih rudnikov ter odgovarjajočih naprav bodo v letošnjem letu povečali proizvodnjo teh koncentratov na 800.000 ton.

Cene na jeseniškem trgu

OD 30. AVGUSTA DO 5. SEPTEMBRA 1962

Vrsta pridelka

	Enota mere	Zarja trznica	Agraria (pri Brunerju)	Zasebni sektor
krompir	kg	40	42	40-50
čebula	kg	110	100-150	90-150
česen	kg	200	200	200
korenček	kg	90	104	—
zelje v glavah	kg	55	78	—
paradižnik	kg	70	94	60-80
paprika	kg	70-85	60-88	100-140
stročji fižol	kg	—	138	120-140
cvetača	kg	130	—	150
zeleni solata	kg	60	75-84	—
rudeča pesa	kg	70	100	—
kumare	kg	60	72	60-100
breskve	kg	80-120	134	80-140
slive	kg	62	94	80-110
jabolka	kg	50	80-100	60-100
grozdje	kg	150	244	160-200
hruške	kg	60-80	105	80-130
smokve, drobne	kg	—	—	140-160
lubenice	kg	—	74	70-80
jajčka	kom.	28	30	29-30

Z razstave Ljudske tehnike na Javorniku

Kontinuirno vlivanje jekla

Poleg običajnega vlivanja jekla v kokile se v zadnjih letih vedno bolj uveljavlja tudi novejši kontinuirni način vlivanja, ki se močno razlikuje od prej omenjenega postopka.

Osnovni princip tega spremenjenega načina vlivanja je v tem, da jeklo, ki je bilo normalno izdelano v Siemens-Martinovi ali elektropeči, odlijejo skozi posebno napravo. Ta naprava se sestoji v osnovi iz bakrene, močno vodno hlajene posebne kokile, skozi katero vlivajo raztaljeno jeklo, ki se pri tem ohladi in strdi v obliko, ki jo ima kokila in potem prehaja skozi nižje dele naprave, kjer se prav tako še nadalje hladi. Na ta način lahko odlijejo kvadrate, pravokotne ali okrogle formate, ki prehajajo nepretrgano skozi napravo in jih potem razrežejo na odgovarjajoče dolžine.

V primerjavi z normalnim vlivanjem v kokile ima kontinuirno vlivanje precejšnje prednosti.

tehnični feljton

Znatno se poveča izplen, ker vlivajo že gredice oziroma bramske polizdelke in je zaradi tega freba precej manj predelave v valjarnah, ker odpade predvaljanje na težkih progah oziroma blumingih iz ingotov in bram.

Tudi v kvalitetnem oziru ima kontinuirno vlivanje določene prednosti. Struktura odlitega jekla je v vsej dolžini zelo enovita in tudi izcej skoraj ni. Poleg tega je tudi površina tako odlitega jekla zelo dobra in brez napak.

Zelo važna prednost tega načina vlivanja v primerjavi z vlivanjem v kokile je tudi ta, da praktično odpade vse delo pri visokih temperaturah, ki se jim pri vlivanju v kokile kljub zelo veliki mehanizaciji ni mogoče popolnoma izogniti.

Danes obratuje v svetu 40 naprav za kontinuirno vlivanje od tega 8 v Angiji, 7, v Sovjetski zvezi, po 4 v Avstriji, Franciji in Zahodni

Nemčiji, 3 v Japonski in ZDA, 2 v Kanadi in Svedski ter po 1 v Italiji, Norveški in Spaniji. V gradnji je trenutno 10 takšnih naprav in sicer po 2 v Sovjetski zvezi in Zahodni Nemčiji ter po 1 v Angiji, Franciji, Italiji, Peruju, Spaniji in ZDA, medtem ko gradnjo nekaterih pripravljajo.

Zmogljivost naprav, ki sedaj obratujejo, je zelo različna in se giblje med nekaj tonami ter nekaj sto tonami na uro.

Zanimivo je, da ZDA, ki proizvajajo v svetovnem merilu največ jekla, nimajo večjega števila za kontinuirno vlivanje in v tem oziru prednjači Evropa. Vzrok za to je v tem, ker so ta postopek razvili v evropskih železarnah in je tudi bolj primeren za vlivanje kvalitetnih kot navadnih vrst jekel. Vendar vse kaže, da se v zadnjem času tudi v ameriških jeklarnah bolj zanimajo za uvedbo tega postopka.

Sedanji položaj kaže, da je nadaljnja, vedno večja uporaba kontinuirnega vlivanja jekla samo še vprašanje časa in delnih tehničnih izpopolnitev, ki bodo še bolj omogočile uporabo tega zanimivega postopka.